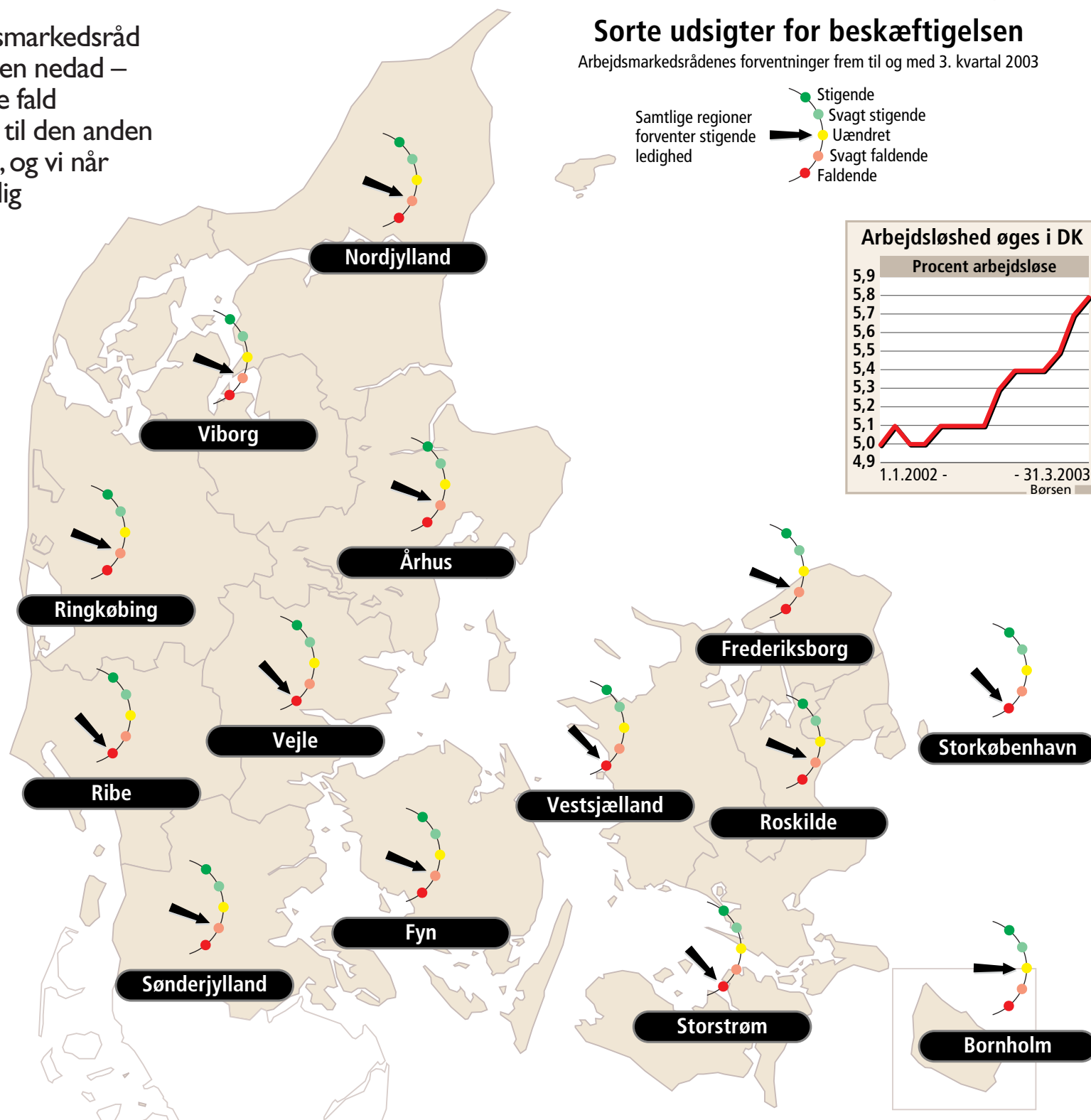

Nye massefyringer

Danmarks 14 arbejdsmarkedsråd vender tommelfingeren nedad – alt tyder på yderligere fald i beskæftigelsen frem til den anden side af sommerferien, og vi når næppe nogen synderlig fremgang igen før på den anden side af nytårsskiftet

AF KARSTEN JENSEN,
ULRIK HORN
OG NIELS H. CARSTENSEN
RESEARCH:
DITTE RUDE PEDERSEN

Tusinder af job står på spil over sommeren, hvor økonomer og analytikere forventer flere fyringsrunder.

Således vender landets 14 regionale arbejdsmarkedsråd igen tommelfingeren nedad – efter de tidligere på året var svagt optimistiske.

Dermed tyder alt på, at de seneste fyringsrunder i blandt andet TDC, SAS og Arla, ikke er noget enkeltstående kapitel.

Nye massefyringer er på vej i dansk erhvervsliv, fastslår både økonomer, konsulentbureauer og ikke mindst professor Steen Hildebrandt fra Handelshøjskolen i Århus. Første kvartal har ellers allerede kostet 6.000 arbejdspladser – alene i de 18 virksomheder, der har varslet større fyringsrunder.

Ny bølge af afskedigelser er undervejs mener arbejdsmarkedsrådene. Og bankøkonomerne forudser tab af yderligere 7.000 arbejdspladser før

vendingen kommer på den anden side af sommerferien.

Dermed tyder meget nu på, at regeringen må foretage en kraftig nedjustering af sin pronose som offentliggøres i slutningen af maj.

I den forrige prognose regnede regeringen med en stigning i beskæftigelsen på 3.000 personer, mens Danske Bank i sin kommende prognose regner med et samlet fald i omegnen af 13.000 personer.

Optimismen forduftet

Troen på lysere jobudsigter er forduftet fra landets 14 regionale arbejdsmarkedsråd, som følge af de seneste måneders fyringsrunder.

Det viser en rundspørge, som dagbladet Børsen har foretaget blandt landets 14 regionale arbejdsmarkedsråd.

Hvor omkring halvdelen af de regionale arbejdsmarkedsråd for blot to måneder siden

bevarede en vis optimisme, peger stort set samtlige arbejdsmarkedsråd i dag pegefingeren nedad. Og sådan forventer de også at situationen vil være i den resterende del af året i den private sektor, mens det offentlige ikke vurderes at mærke yderligere til sparekniiven.

Det er først og fremmest virksomhederne inden for fremstilling, reparation og ikke mindst byggeriet, hvor virksomhederne har neddroppet forventningerne til beskæftigelsen fremgår det af den seneste konjunkturmåling som Greens Analyseinstitut har foretaget for dagbladet Børsen.

Undersøgelsen viser samtidigt, at forventningerne til beskæftigelsen er klart ringere i de store virksomheder end i de mellemstore virksomheder, og kun blandt virksomheder med en omsætning på under 50 millioner kr. er der et svagt flertal af virksomhederne, der tror på, at beskæftigelsen vil

stige i løbet af de kommende seks måneder.

Som den eneste branche tror servicesektoren på en stigning i beskæftigelsen over de kommende seks måneder.

Heller ikke bankøkonomerne tør længere spå om timingen af den økonomiske vending, som de tidligere har fastsat til midten af sommeren.

»Jeg tror ikke det værste helt er overstået, men vi er ved at være der. Vi skal også huske, at avishistorierne ofte domineres af de dårlige historier,« siger chefanalytiker i Danske Bank, som er i gang med at lægge sidste hånd på en økonomisk prognose som offentliggøres til næste år.

7000 mere fyres

Ligesom Nordea vil også Danske Bank her komme med en nedjustering af vækstforventningerne i år, og på job fronten opererer økonomerne lige nu med, at den private be-

skæftigelse til at falde med cirka 7.000 personer i årets første kvartal, og med yderligere 7.000 personer i andet kvartal, »men så vender udviklingen – eller rettere den private beskæftigelse ventes herefter at stabilisere sig i takt med at væksten i økonomien bliver lidt højere,« forklarer Steen Bocian, som mener at de kommende måneder på statistikfronten vil være præget af historier om stigende ledighed, »men der skal vi jo huske at statistik altid er lidt gammel. De seneste ledighedstal er fra marts, hvor usikkerhed og oliepriserne fortsat var høje. I takt med at faldet i olieprisen forplanter sig til økonomien, vent vi at ledigheden vil stabilisere sig. Usikkerhedsfaktoren er, hvor stor betydning dollarfaldet får for eksporten og for den sags skyld importen,« siger Steen Bocian.

Men der er håb forude viser en analyse, som PLS Rambøll

har foretaget for Arbejdsmarkedsstyrelsen i april måned blandt ca. 4.000 private virksomheder.

Samlet set venter knap hver fjerde virksomhed at have flere medarbejdere beskæftiget om et år i forhold til i dag. Kun 7 pct. af virksomhederne venter at have færre ansatte om et år og 67 pct. af virksomhederne venter stort set samme antal ansatte.

Den største stigning ventes for brancherne inden for forretningservice, hvor 4 ud af 10 virksomheder venter at øge antallet af medarbejdere på et års sigt.

Set over de kommende seks måneder er der også her et flertal af virksomhederne, der forventer en svag tilbagegang i beskæftigelsen.

karsten.jensen@borsen.dk
ulrik.horn@borsen.dk
niels.carstensen@borsen.dk

af tusinder på vej

6000 job er allerede tabt i Danmark

Godt 6000 danske arbejdspladser er gået tabt på blot tre måneder. Det viser en opgørelse over fyringer i de 18 virksomheder, der indtil nu har varslet store nedskæringer. Både professor Steen Hildebrandt fra Handelshøjskolen i Århus og PA Consulting Group forudsiger nye fyringsrunder – på baggrund af samtaler med topledere i erhvervslivet.

»Jeg har talt med flere virksomhedsledere, der forbereder fyringer netop nu. De har udskudt det længe, men tør ikke vente længere, for det vil give katastrofale regnskaber. De kan ikke se nok lyspunkter i horisonten,« siger Steen Hildebrandt fra Institut for Organisation og Virksomhedsledelse på Handelshøjskolen i Århus. Også konsulentfirmaet PA Consulting forventer flere fyringsrunder. Partner Troels Gregersen har også et bud på, hvorfor det næppe er tilfældigt, at netop 10-15 pct. job ofte skæres væk, som det er tilfældet bl.a. hos TDC.

»10-15 pct. viser handlekraft, men er også det antal, man kan skære væk uden at ændre grundlæggende på arbejdsgange m.m. Hvis man skærer

færre, kan det ofte klares ved naturlig afgang. Vi forventer flere fyringsrunder, men grønthøstermetoden er snart ved at være udtømt,« siger Troels Gregersen.

Han mener virksomhedslederne nu må se på arbejdsgange og organisationen i en mere grundlæggende ændring.

»Det er også farligt kun at fokusere på omkostningerne. Når der er en mild recession, som vi må kalde det nu, så er der også mulighed for at vinde markedsandele og kigge på konkurrenterne,« siger Troels Gregersen.

Foråret har dog stået i fyringernes tegn – ikke kun i TDC og Arla. LM Glasfiber har af to omgange skåret 520 ansatte væk. Grundfos har afskediget 250, og i Frederikshavn har Ørskov-værftet sagt farvel til et tilsvarende antal.

De store fyringsrunder falder – som det også var tilfældet i 1997 – kort ind i et nyt år.

»Jo før, man får foretaget nedskæringerne, jo hurtigere viser det jo også sin effekt på bundlinjen i indeværende år. Jeg vil heller ikke afvise, at det også sker for at vise handlekraft,« siger Troels Gregersen.

Hos Bladt Industries i Aalborg håber man, at nye ordrer snart kommer ind, så de op mod 180 varslinger, der deles ud netop i dag, ikke kan nå at blive effektueret i fyringer.

Store nedskæringer 1. kvartal 2003

Antal afskedigede 1. kvartal	
*SAS	4000
TDC	1650
*Arla (over tre år)	600
LM Glasfiber	520
*Coop Norden (på vej)	300
Ørskov Staalskibsværft	250
Grundfos	250
Vestas	195
Magasin (forv.)	150
Bladt Industries (forv.)	150-180
Lego	161
Merkantil Data/Ementor	130
Dansk Eternit	115
Fona, F Group	120
Alm. Brand	100
Maersk Medical	100
Rose Poultry	100
*Afskedigelser i hele Norden/Scandinavien	

Børsen

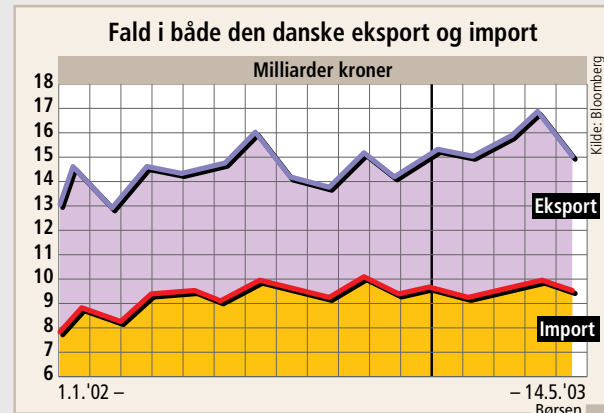
»Vi har den største tilbudsmasse ude nogensinde,« siger adm. direktør Arne Pedersen, der har afgivet tilbud på projekter for ialt to mia. kr. Irak-krisen har dog givet tilbageholdenhed, så der er kommet mindre arbejdet ind end forventet indtil nu. Bladt Industries og de nuværende 450 medarbejdere laver udstyr bl.a. til borepladformer.

Hos LM Glasfiber har manglende efterspørgsel op vindmøllevinger især på det tyske marked sendt tømmere mænd til Danmark. Hos pumpeproducenten Grundfos, er især danske Grundfos-fabrikker ramt af svigtende salg til landene omkring Irak samt USA. Til gengæld går det bedre med afsætningen i eksempelvis i Fjernøsten.

I den samlede opgørelse over fyringer i Danmark er den danske andel af fyringerne i nordiske virksomheder som SAS, Arla Foods og Coop Norden anslået af Børsen, men i skemaet står det samlede antal fyringer. Opgørelsen er uden fyringsrunder i mindre og mellemstore virksomheder. De går ofte ikke i pressen med nedskæringerne.

Økonomer mener, den private beskæftigelse falder med cirka 7.000 personer i årets første kvartal, med nye 7.000 personer i andet kvartal, men så ventes den private beskæftigelse at stabilisere sig.

niels.carstensen@borsen.dk

Dansk eksport holder stand

Overskuddet på handelsbalancen er faldet med 1,5 mia. kroner siden februar, viser nye tal fra Danmarks Statistik, men eksporten har klaret sig godt.

Men set over årets første tre måneder er betalingsbalancen omvendt forbedret en anelse i forhold til året før, hvor den var 9,2 mia. kroner til 11,0 mia. kroner.

Og set over de seneste tolv måneder viser betalingsbalancen et overskud på 41,3 mia. kroner mod et overskud på 33,7 mia. kroner i den foregående 12-månedersperiode.

»Det er udviklingen i energipriserne der er årsagen i det seneste fald i overskuddet på handelsbalancen,« siger Steen Bocian, og dertil kommer, at elpriserne i Norge og Sverige har været faldende siden jul, hvilket yderligere er med til at reducere indtjeningen på den danske energiekseport.

Værre er det imidlertid at eksporten af industriprodukter faldt mere end indtjeningen på energiekseporten, påpeger økonomerne i Danske Bank.

»Når det er sagt, så har eksporten rent faktisk overrasket positivt i årets første kvartal,« siger Steen Bocian.

Eksporten af industriprodukter steg således 1,5 pct. i for kvartal.

Trods den gunstige eksportudvikling i årets første kvartal er der udsigt til, at eksporten samlet set i 2003 bliver den laveste i 10 år. Med den faldende eksport i marts tegner 2. kvartal til at blive meget svagt, påpeger økonomerne i Danske Bank.

Lavere vækstrater

Men så er der også udsigt til en bedring.

»Vi forventer lidt lavere vækstrater i eksporten i de kommende måneder, primært som følge af fortsat svage internationale konjunkturer og den svage dollar. Når opsvinget til efteråret begynder at bide sig fast i USA ventes det internationale billede at blive bedre, hvorfor eksporten igen begynder at stige,« siger Bo Overvad, cheføkonom i Handelsbanken.

Importen viser ligeledes en tendens til faldende vækstrater om end importen af varer til erhverv og importen til forbrug (eksklusiv biler) fortsat holder sig pænt niveau med vækstrater på henholdsvis 4,6 pct. og 5,1 pct. målt på tre måneders glidende gennemsnit.

»Det tyder på fortsat relativt positive forventninger til den fremtidige afsætning, både fra virksomhedernes side og forbrugernes side,« vurderer Bo Overvad, som derfor mener, at det bliver svært at opretholde et fortsat positive vækstbidrag fra nettoeksporten i de kommende kvartaler.

»Det overordnede billede er således fortsat relativt positivt, selv om vi nok må leve med lidt lavere vækstrater gennem andet kvartal end i første kvartal,« siger Bo Overvad.

ulrik.horn@borsen.dk

Virksomheder skærer ned i blinde

Mens salgshallene rutscher støt nedad i mange danske virksomheder, er lederne ved at finde den store fejkekost frem for at få omkostninger ud af budgetterne. Men nedskæringerne ender ofte med mere eller mindre vilkårlige fyringsrunder, fordi virksomhederne mangler indsigt i, hvordan deres omkostninger hænger sammen med virksomhedens aktiviteter.

Det vurderer Per Nikolaj Bukh, BDO-professor på Handelshøjskolen i Århus. Han har sammen med Poul Israelsen, professor ved Syd-dansk Universitet, skrevet en ny bog om aktivitetsbaserede omkostningsregnskaber (ABC), som udkommer i dag.

»Risikoen for at træffe de forkerte beslutninger i de danske virksomheder bliver større, når ledelsen ikke har den rigtige indsigt i omkostningerne. Man har simpelthen ikke noget at pejle efter, og det gælder stadig for ganske mange virksomheder,« siger Per Nikolaj Bukh.

Han vurderer, at kun omkring halvdelen af KFX-virksomhederne har egentlige omkostningsregnskaber efter ABC-modellen, og andelen er formentlig endnu lavere i de mellemstore virksomheder på

At kende sin ABC

Det lyder mest af alt som et leksikon, men eneste reelle fællesnævner er de tykke bøger, som giver plads til teksten. Activity Based Costing – eller bare ABC – er en metode til at fordele alle omkostningerne i en virksomhed efter de aktiviteter, som trækker omkostningerne.

● Aktiviteterne kan være alt fra produktion og lagerhåndtering til kundeadministration, og de aktiviteter knytter sig igen til eksempelvis kunder, serviceydelser og produkter. Det lyder ret logisk, men de traditionelle regnskabssystemer fanger faktisk ikke den sammenhæng præcist.

● ABC-systemet fordeler regningen via såkaldte »cost drivers« – fordelingsnøgler – først på aktiviteter og siden på de områder, som aktiviteterne knytter sig til. På den måde kan man finde ud af, hvor mange penge de forskellige områder spiser ud af pengeposen. /Horn

BørsenFakta

og uden for Fondsbørsen.

Omkostningsregnskabet er ellers slet ikke nyt. Amerikanske og engelske virksomheder tog det til sig i starten af 1990'erne, men først i de senere år er metoden for alvor nået frem til de danske virksomheder. Især banker, televirksomheder og de gamle statslige aktieselskaber er kommet godt i gang med TDC, Danske Bank, DSB og Post Danmark som nogle af frontfigurerne.

Stille revolution

Men udviklingen er ved at få bredere fat i dansk erhvervs-

liv og i den offentlige sektor, påpeger professoren.

»Der er ved at ske en stille revolution i virksomhederne. De forlader i stigende grad den traditionelle økonomistyring, fordi ABC giver nye ledelsesmæssige muligheder,« siger Per Nikolaj Bukh.

Han tilføjer, at det også er helt naturligt i lyset af, at videnssamfundet har tippet mange variable omkostninger over til mere faste og indirekte omkostninger.

»De direkte omkostninger er blevet mindre relevante, og virksomhederne er derfor fremover nødt til at lave en fuld fordeling af omkostnin-